

Jyrki Haapala
Komisario
Järjestyspoliisiosaston
johtaja
Varkauden poliisilaitos

Poliisi valvoo liikennettä liian vähän ja yhteiskunnan tuki riittämätön

Yllä oleva otsikko herättää monenlaisia mielipiteitä ja ajatuksia, mutta se onkin tarkoitukseni, sillä tosiasiaa poliisin tulisi valvoa liikennettä huomattavasti nykyistä tehokkaammin ja yhteiskunnan tulisi ohjata varoja liikenneturvallisuustyöhön huomattavasti nykyistä enemmän.

Ongelmaksi muodostuu tietenkin se, että erityisesti paikallispoliisin tehtäviin kuuluu huomattavan paljon muitakin asioita. Yhtäläillä myös Liikkuvan poliisin työajasta lähes puolet kuluu muuhun kuin suoranaiseen liikenteen valvontaan.

Paikallispoliisin päätehtävä on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyy se, että po-

liisi hoitaa ensisijaisesti sille tulevat hälytystehtävät mahdollisimman tehokkaasti. Yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen kuuluu tietenkin kaupunkien kortteleiden, torien ja muiden yleisten alueiden rauhallisena pitäminen. Tärkeää on kuitenkin muistaa se tosiasia, että liikenneturvallisuus on eräs tärkeä osa yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Paikallispoliisin tulisi siis valvoa liikennettä aina kun siihen

jää muilta tehtäviltä aikaa. Paikallispoliisissa puhutaankin ns. itseohjautuvan työajan suuntaamisesta erityisesti liikenteen valvontaan. Tosiasia on kuitenkin se, että poliisilaitoksesta riippuen paikallispoliisin yksiköiden kokonaistyöajasta käytetään liikenteen valvontaan vain keskimäärin 3-8 %. Eittämättä tässä asiassa on huomattavasti parantamisen varaa ja olen ehdottomasti sitä mieltä, että tuon

Kuva: Petri Kettunen

Liikenteen valvonnasta tulee tehdä arvotavaraa, jonka tuloksia on ylpeää esitellä jopa poliisin ylijohdossa.

Kuva: Petri Kettunen

prosentin nostaminen jopa yli 10 %:iin ei ole mikään ongelma.

Liikenneturvallisuuden arvostamisen nostaminen sille kuuluvaan arvoon poliisin ylijohdon, lääninhallituksen poliisijohdon, paikallispoliisin johdon ja poliisin kenttähenkilöstön joukoissa olisi ensimmäinen askel liikenteen valvonnan tehostamiseen paikallisissa poliiseissa. Liikenteen valvonnasta tulee tehdä arvotavaraa, jonka tuloksia on ylpeää esitellä jopa poliisin ylijohdossa.

Liikenteen valvonnan merkitystä liikenneturvallisuuden parantamisen keinona ei varmaankaan kiistetä missään piireissä. Tämän asian on hyväksynyt myös poliisin ylin johto, sillä aivan viime aikoina sisäasiainministeriön poliisiosasto on oman ministerinsä johdolla kiinnittänyt erityisen huomionsa poliisin suorittaman liikenteenvalvonnan tasoon ja tehoon. Erityisesti huomion on saanut raskasliikenne, jonka valvontaan erityisesti Liikkuva poliisia on valjastettu yhä voimakkaammin. Liikkuva poliisi onkin vastannut haasteeseen ja tehnyt suunnitelmansa siitä, miten valvonnan tehostaminen käytännössä tapahtuu. Raskaanliikenteen valvonnan tehostamisvaatimus ei kuitenkaan voi koskea vain Liikkuva poliisia, sillä niihin talkoisiin on myös paikallispoliisin osallistuttava. Onnettomuustilastot kertovat korutonta kieltä siitä, että raskasliikenne vaatii valvontaa erityisesti yön varhaisina aamutunteina, jolloin väsyneimmät kuljettajat ja raskaimmat kuormat liikkuvat tiestöllä tiedostaen mm. sen, että poliisi valvoo liikennettä vähiten juuri yön tunteina. Yöajan liikenteenvalvonnan lisääminen täytyy siis tapahtua yhteistyössä paikallispoliisin ja Liikkuvan poliisin kanssa.

Liikenteenvalvonta ja sen lisääntyvä tarve on siis saanut vahvemman huomion poliisin johdossa ja niinpä

myös paikallispoliisin liikenteenvalvonnan kehittämiseen on valjastettu työryhmä, jonka jäsenenä itsekkin olen. Työryhmän toimeksianto on laaja ja tarkoituksemme on esittää selkeitä keinoja siihen, miten paikallinen poliisi voi valvoa liikennettä yhä enemmän ja tehokkaammin. Perinteisesti paikallisen poliisin liikenteen valvonta kohdistuu rattijuopumukseen ja ajonopeuksiin. Vähemmälle valvonnalle jäävät raskasliikenne, liikennevalojen noudattaminen ja kevytliikenne. Työryhmän selkeänä tavoitteena on saada liikenteenvalvonta kiinteäksi osaksi jokapäiväistä poliisitoimintaa. Tämä edellyttää sitä, että paikallispoliisin liikenteenvalvontakaluston hankintaa tuetaan poliisin ylijohdon taholta. Kiinteä nopeusvalvontatutka tulisi olla jokaisen ns. ”pilliauton” vakiovaruste, jotta jokainen poliisiautoa vastaan ajava tietäisi aina joutuvansa nopeusvalvonnan kohteeksi. Tämä tulisi lisäämään kiinnijoutumisriskiä ja samalla alentamaan ajonopeuksia erityisesti taajamissa. Poliisipartion tulee tietenkin aina puuttua havaittuun ylinopeuteen siihen sopivalla tavalla, jos muut tehtävät eivät tätä puuttumista estä. Päivittäiseen toimintarutiiniin tulisi liittää useita lyhytkestoisia ”käsipystyratsioita”, joissa ajopapereiden lisäksi todetaan kuljettajan henkilöllisyys, ajokunto ja myös ajopelin tekninen kunto. Analyysitoiminnan kautta myös kevytliikenne saisi osansa paikallispoliisin liikenteen valvonnasta. Tässä vain muutamia omia ajatuksiani valvonnan tehostamiseen. Työryhmä tulee jättämään esityksensä sisäasiainministeriölle paikallispoliisin liikenteenvalvonnan tehostamisesta kesään mennessä.

Automaattivalvonnan kehittäminen on myös vahvassa myötätulessa. Automaattivalvonta ja sen kamerat eivät kuitenkaan erota kameran ohitaneesta joukosta mm. rattijuoppoja ja etsintäkuulutettuja ja myös todelliset kaaharit tallentavat kameratolpat varoitussignaaleineen omien autojensa GBS-navigaattoreihinsa ja kaahaavat tolppien välillä mielin määrin. Liikenteen ammattirikollisten nappaamiseen vaaditaan siis eläviä poliiseja. Automaattivalvonta ei siis koskaan korvaa ”elävää valvontaa”, mutta tukee sitä erittäin merkittävästi. Tulevaisuudessa kamerat voivat mahdollisesti tunnistaa anastetut ajoneuvot ja tieto siitä voi tulevaisuudessa siirtyä reaaliaikaisena poliisipartiolle, joka nappaa kameran signaalin kautta anastetun ajoneuvon ja sen anastajan liikenteestä. Kun tekniikka kehittyy, paranee myös kameravalvonnan teho. Automaattivalvonta kameroineen on siis jo nyt erittäin tervetullut lisäpanos liikenneturvallisuuden parantamistalkoisiin.

Liikenneturvallisuus edellyttää siis poliisin vahvaa panostusta liikenteen valvontaan. Valvonnan ohella poliisiin tulee tehdä hyvää yhteistyötä Tiehallinnon, kaupunkien ja kuntien, liikenneturvan ja muiden yhteistyötahojen kanssa liikenteen infran kehittämisessä ja muussa liikenneturvallisuustyössä. Lainsäädännön tulee kehittyä ja samalla tukea niitä tavoitteita, joita valtakunnallisiin liikenneturvallisuussuunnitelmiin on kirjattu. Näistä tavoitteista mainittakoon mm. promillerajan alentaminen, polkupyöräilijöiden kypäräpakko ja ajoneuvon rinnastaminen tappavaan astaloon muiden turvallisuudesta piittaamattoman kuljettajan käsissä.

Valtiovallan on myös ymmärrettävä se tosiasia, että liikenteestä kerättävät verorahat tulee yhä enenemässä määrin palauttaa turvallisemman liikenneympäristön rakentamiseen ja jo olemassa olevan tieverkon kunnossapitoon ja myös liikenteen valvontaan. Jokainen uuden auton ostaja maksaisi autostaan verojen kautta muodostuneen kovan hinnan huomattavasti mieluummin,

Liikenteen ammattirikollisten nappaamiseen vaaditaan siis eläviä poliiseja.

jos hän tietäisi verorahojen palautuvan edes suurimmalta osaltaan takaisin liikenteen turvallisuuden parantamiseen. Nyt liikenteen verorahat hukkuvat enemmälti hyvinvointiyhteiskunnan sosiaalirakenteiden ylläpitämiseen ja yhtäläillä Tiehallinto kuin poliisikin on jatkuvien toimintaresurssien supistusten kohteena. On muistettava se tosiasia, että jokainen täyttämätön peruspoliisin virka on poissa liikenteen valvonnasta ja samalla heikentämässä liikenneturvallisuutta. Yhtäläillä jokainen huonolla hoidolla oleva tieosuus tai puuttuva kevyenliikenteenväylä on aina liikenneturvallisuusriski.

400 vuositista liikenteen kuolonuhria ja tuhannet eriasteisesti loukkaantuneet liikenteen uhrat ovat liian kova hinta siitä, että liikenneturvallisuuteen panostetaan yhteiskunnan taholta liian vähän.